

UKNF

URZĄD
KOMISJI
NADZORU
FINANSOWEGO

**Informacja o sytuacji banków
spółdzielczych i zrzeszających
po II kwartale 2021 r.**

Warszawa, październik 2021 r.

Spis treści

1	Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski	3
1.1	Banki spółdzielcze.....	3
1.2	Banki zrzeszające	4
2	Charakterystyka ogólna sektora banków spółdzielczych	5
2.1	Udziałowcy i fundusz udziałowy	6
2.2	Zatrudnienie i placówki	6
3	Banki spółdzielcze	6
3.1	Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego	7
3.2	Instrumenty dłużne	8
3.3	Jakość należności od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego	9
3.3.1	Rezerwy celowe oraz odpisy na należności zagrożone	10
3.4	Depozyty banków spółdzielczych	11
3.5	Wyniki finansowe i efektywność	13
4	Banki zrzeszające.....	15
4.1	Kredyty i inne należności brutto od sektora niefinansowego i samorządowego	15
4.2	Instrumenty dłużne	16
4.3	Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego	17
4.4	Źródła finansowania działalności – depozyty banków zrzeszających	18
4.5	Wyniki finansowe i efektywność banków zrzeszających	18
4.6	Efektywność.....	20
5	Sytuacja płynnościowa – normy LCR.....	20
6	Fundusze własne	20

1 Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

1.1 Banki spółdzielcze

Na koniec czerwca 2021 r. działały 523 banki spółdzielcze, tj. o 10 mniej niż w czerwcu 2020 r. Spośród banków działających w dniu 30 czerwca 2021 r. 322 było członkami systemu ochrony IPS BPS, a 189 IPS SGB¹.

Poza IPS funkcjonowało 12 banków, w tym 9 posiadało fundusze własne przekraczające równowartość 5 mln euro (wg kursu NBP z 2020.12.31).

Niniejsza analiza uwzględnia wszystkie banki spółdzielcze działające nieprzerwanie od czerwca 2020 r. do czerwca 2021 r. (łącznie z bankami przyłączonymi przez nie w tym okresie i w okresach wcześniejszych, jeżeli analiza odwołuje się do takich).

Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zmniejszył się w stosunku do czerwca 2020 r. o 6,7% (do 321,7 mln zł). Stratę netto w łącznej kwocie 19,2 mln zł poniosły 22 banki.

Głównymi czynnikami wpływającymi na wzrost wyniku były zmiany: kosztów operacyjnych (zmniejszenie; +74,7 mln zł) wyceny aktywów (+70,8 mln zł), wyniku prowizyjnego (+55,9 mln zł), pozostałego wyniku pozaodsetkowego (+35,1 mln zł), podatku dochodowego (+23,4 mln zł), oraz rezerw (+15,0 mln zł), zaś czynnikiem pomniejszającym wynik netto były zmiany wyniku odsetkowego (-299,0 mln zł)².

Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w stosunku do czerwca 2020 r. o 5,3% do 81,3 mld zł.

Utrzymuje się dobra jakość należności od osób prywatnych, w tej grupie klientów należy zasygnalizować jakość kredytów mieszkaniowych, w których udział należności zagrożonych wyniósł w czerwcu 2021 r. 2,0%, zaś w czerwcu 2020 r. 1,3%. Należy jednak zauważyć, że jest to portfel o wysokiej dynamice wzrostu.

Kredyty mieszkaniowe stanowią 69,4% kredytów dla osób prywatnych. Ich saldo wynosiło na koniec czerwca 2021 r. 15,5 mld zł (22,4% kredytów dla sektora niefinansowego), z czego 9,0 mln zł było denominowane w walutach obcych (w tym CHF 178,7 tys. zł).

Jakość należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego w stosunku do czerwca 2020 r. poprawiła się o 0,1 pp i wyniosła 7,2%.

Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego nie zmienił się w tym samym okresie i wyniósł 8,5%.

Poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego zwiększył się z 46,3% do 47,5%.

Depozyty w bankach spółdzielczych wzrosły w stosunku do czerwca 2020 r. o 13,4%, (w sektorze bankowym o 6,1%) do 155,9 mld zł.

Fundusze własne banków spółdzielczych w stosunku do czerwca 2020 r. wzrosły o 5,9% do 13,5 mld zł.

¹ IPS – Institutional Protection Scheme (Instytucjonalny System Ochrony)

² Por. Wykres 3.12. Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian składników rachunku wyników, s. 11.

Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wyniósł w czerwcu 2020 r. 18,4%, zaś w czerwcu 2021 r. 19,1%, natomiast współczynnik Tier I odpowiednio 17,7 i 18,6%.

Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadało w czerwcu 2021 r. 197 banków wobec 200 w czerwcu 2020 r. W ciągu 2020 r. – zgodnie z ustawą o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających – stosowany był kurs 4,2585 z ostatniego dnia 2019 r., natomiast w 2021 r. jest i będzie stosowany do końca roku kurs z ostatniego dnia 2020 r. wynoszący 4,6148.

1.2 Banki zrzeszające

Wg stanu na koniec czerwca 2021 r. funkcjonowały 2 banki zrzeszające: Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie oraz SGB-Bank S.A. w Poznaniu. Banki te, na koniec czerwca 2021 r. wykazały łącznie zysk netto w kwocie 16,6 mln zł, tj. o 30,5 mln zł więcej niż w czerwcu 2020 r.

Należności brutto banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do czerwca 2020 r. o 5,8% i wyniosły 13,7 mld zł, zaś w przypadku samego sektora niefinansowego zmniejszyły się o 9,2%, do 9,0 mld zł.

Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego oraz samorządów praktycznie nie zmieniła się począwszy od czerwca 2020 r. Należy jednak zasygnalizować jej niewielkie pogorszenie w przypadku przedsiębiorstw i przedsiębiorców indywidualnych.

Depozyty w bankach zrzeszających zmniejszyły się w stosunku do czerwca 2020 r. o 9,1% (tj. o 3,5 mld zł, do 34,8 mld zł). Są one silnie skorelowane z depozytami składanymi przez banki zrzeszone.

Fundusze własne banków zrzeszających na koniec czerwca 2021 r. były wyższe o 5,9% niż w czerwcu 2020 r. i wyniosły 2,1 mld zł. Kapitał Tier I stanowił 73,7% funduszy własnych (70,6% w czerwcu 2020 r.).

Dane liczbowe

Szczegółowe dane liczbowe sektora banków spółdzielczych (łącznie z bankami usuniętymi z analizy) dostępne są na stronie Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego:

https://www.knf.gov.pl/publikacje_i_opracowania w zakładce dane statystyczne.

2 Charakterystyka ogólna sektora banków spółdzielczych

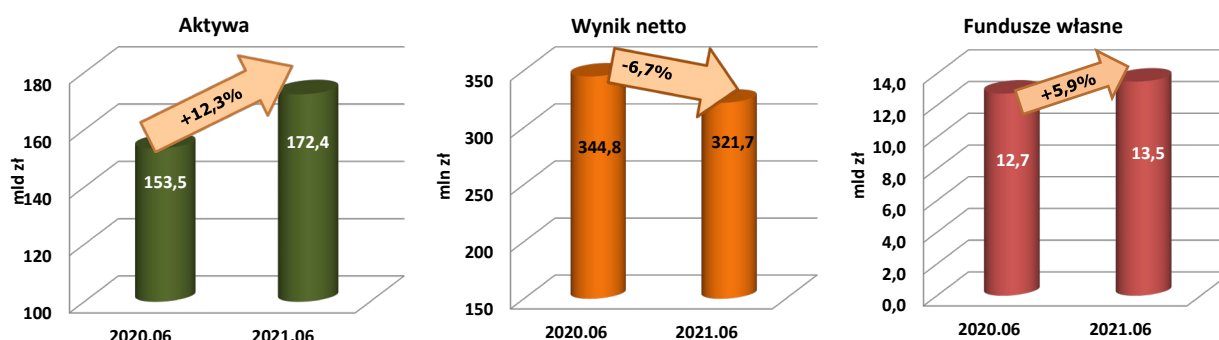
Na koniec czerwca 2021 r. działały 523 banki spółdzielcze, tj. o 10 mniej niż w czerwcu 2020 r. Spośród banków działających w dniu 30 czerwca 2021 r. 322 było członkami systemu ochrony IPS BPS, a 189 IPS SGB.

Poza IPS funkcjonowało 12 banków, w tym 9 posiadało fundusze własne przekraczające równowartość 5 mln euro (wg kursu NBP z 2020.12.31).

Analiza niniejsza uwzględnia wszystkie banki spółdzielcze działające nieprzerwanie od czerwca 2020 r. do czerwca 2021 r. (łącznie z bankami przyłączonymi przez nie w tym okresie i w okresach wcześniejszych, jeżeli analiza odwołuje się do takich).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (j.t.: Dz.U.2021.102) dotychczasowe umowy zrzeszenia przestały już obowiązywać w przypadku banków spółdzielczych pozostających poza IPS: w dniu 23 listopada 2018 r. wygasła umowa zrzeszenia SGB-Banku S.A., a 31 grudnia 2018 r. Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. Oznacza to koniec 36-miesięcznego okresu przejściowego, o którym mowa w art. 22b ust. 12 ww. ustawy. Po zakończeniu wymienionego okresu przejściowego banki, które posiadają fundusze własne o równowartości 5 mln euro oraz nie są uczestnikami IPS i nie uzyskały samodzielności przed upływem okresu przejściowego stają się samodzielne z mocy w/w ustawy, w szczególności nie jest wymagana zgoda KNF na ich samodzielną działalność. Nie wyklucza to ich przystąpienia do IPS.

Wykres 2.1 Zmiany podstawowych wielkości charakteryzujących banki spółdzielcze

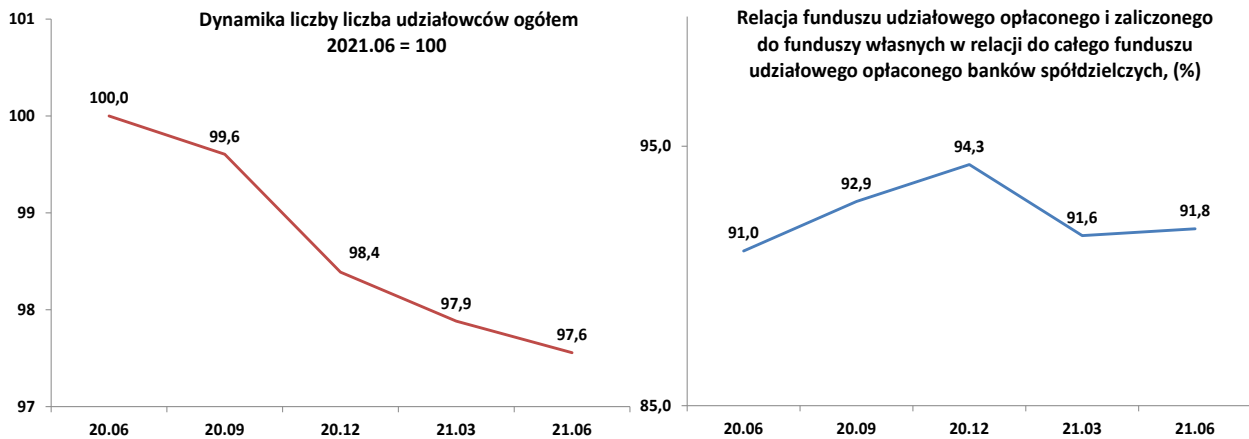
Tabl. 2.1 Wybrane wskaźniki banków spółdzielczych

	ROA (%)	ROE (%)	C/l (%)	aktywa / zatrudnienie (tys. zł)	wynik finansowy netto / zatrudnienie (tys. zł)	koszty pracy / zatrudnienie (tys. zł)	TCR (%)	Wsp. Tier I (%)	udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego (%)	poziom wyrezerwowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego (%)	relacja kredyty / depozyty - sekt. niefinans. (%)
2020.06	0,5	5,3	71,6	5,2	23,3	72,4	18,4	17,7	8,5	46,3	53,5
2021.06	0,4	4,8	75,0	6,2	23,2	75,0	19,1	18,6	8,5	47,5	51,8

2.1 Udziałowcy i fundusz udziałowy

Fundusz udziałowy bilansowy (tj. opłacony) banków spółdzielczych wyniósł na koniec czerwca 2021 r. 499,1 mln zł, natomiast zaliczony do funduszy CET1 458,3 mln zł, tj. 91,8% funduszu bilansowego.

Wykres 2.2 Dynamika liczby udziałowców banków spółdzielczych oraz funduszu udziałowego bilansowego i zaliczonego do FW (%)

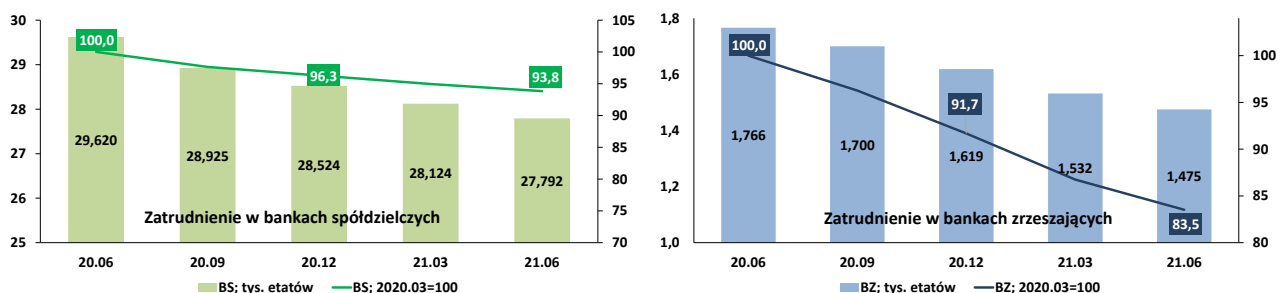
2.2 Zatrudnienie i placówki

Zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających powoli zmniejsza się (w bankach spółdzielczych począwszy od 2013 r.), począwszy od czerwca 2020 r. zmniejszyło się o 1828 etatów (o 6,2%). Trzeba zwrócić uwagę (por. wykres 2.2), że udział zatrudnienia w sektorze bankowości spółdzielczej w sektorze bankowym ogółem jest ponad dwukrotnie większy niż udział aktywów sektora spółdzielczego w aktywach sektora bankowego ogółem.

Przeciętne zatrudnienie wyniosło 53,1 etatu.

Liczba placówek (bez central) w stosunku do czerwca 2020 r. zmniejszyła się o 252 (do 3337).

Wykres 2.3 Zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających w okresie od czerwca 2020 r.

3 Banki spółdzielcze

Suma bilansowa banków spółdzielczych wzrosła w stosunku do czerwca 2020 r., o 12,3% (o 18,9 mld zł), do 172,4 mld zł (suma bilansowa całego sektora bankowego wzrosła o 8,0%, czyli o 180,0 mld zł).

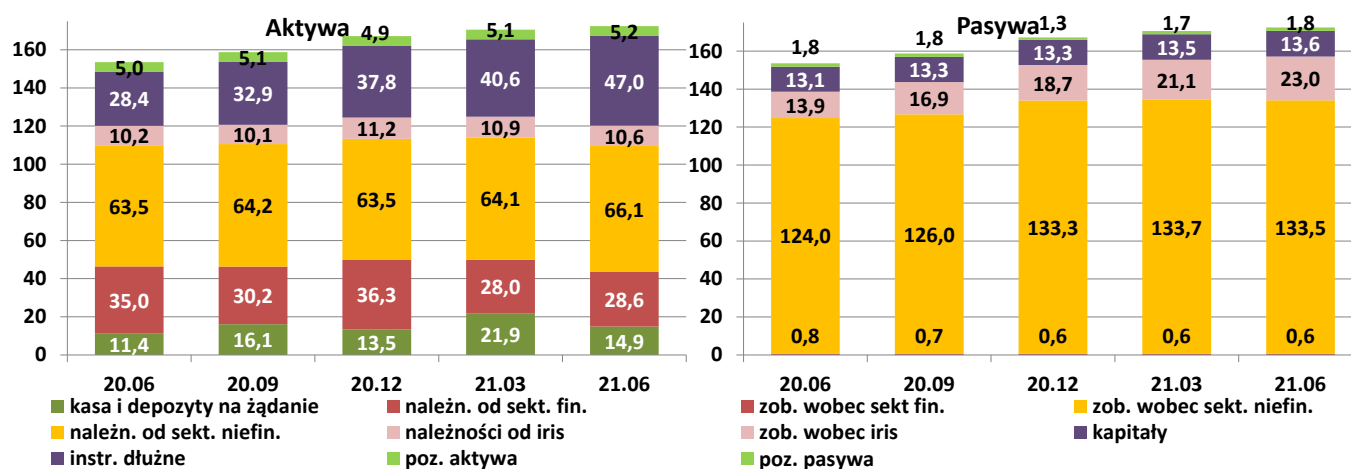
Podstawowymi zmianami po stronie pasywów w bankach spółdzielczych były³:

- wzrost zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 9,5 mld zł;
- wzrost zobowiązań wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych o 9,1 mld zł;
- wzrost kapitałów o 0,4 mld zł.

Pośród zmian w aktywach banków spółdzielczych wskazać należy:

- wzrost instrumentów dłużnych o 18,6 mld zł;
- wzrost środków w kasie oraz depozytów płatnych na żądanie o 3,4⁴ mld zł;
- wzrost należności od sektora niefinansowego o 2,6 mld zł;
- wzrost należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych o 0,5 mld zł;
- spadek należności od sektora finansowego o 6,4 mld zł.

Wykres 3.1 Aktywa i pasywa banków spółdzielczych (mld zł)

3.1 Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego

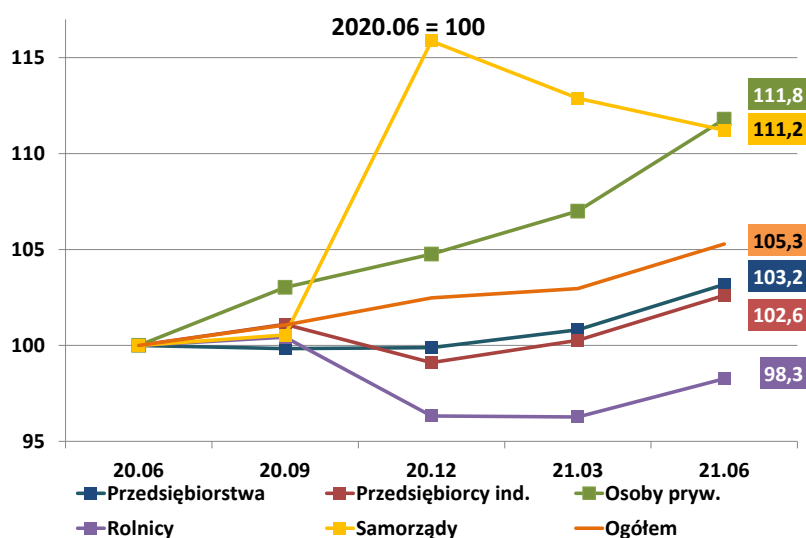
Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w stosunku do czerwca 2020 r. o 5,2%, do 81,3 mld zł.

Zmniejszenie w pierwszych 2 kwartałach 2021 r. należności od samorządów ma charakter sezonowy, najwyższy poziom osiągają one w IV kw. każdego roku. Trzeba też zauważyć znaczący wzrost należności od osób prywatnych. Oba te zjawiska świadczą o próbie przeorientowania polityki kredytowej przez banki spółdzielcze. Jest to zjawisko obserwowane od dłuższego czasu i świadczy o zwiększającym się zainteresowaniu banków spółdzielczych tymi rynkami.

³ Ewentualne różnice pomiędzy danymi z zestawienia a danymi na wykresach spowodowane są zaokrągleniami.

⁴ Depozyty płatne na żądanie, czyli rezerwa obowiązkowa, depozyty bieżące oraz O/N w NBP i w instytucjach monetarnych, w przypadku banków spółdzielczych zrzeszonych – w bankach zrzeszających.

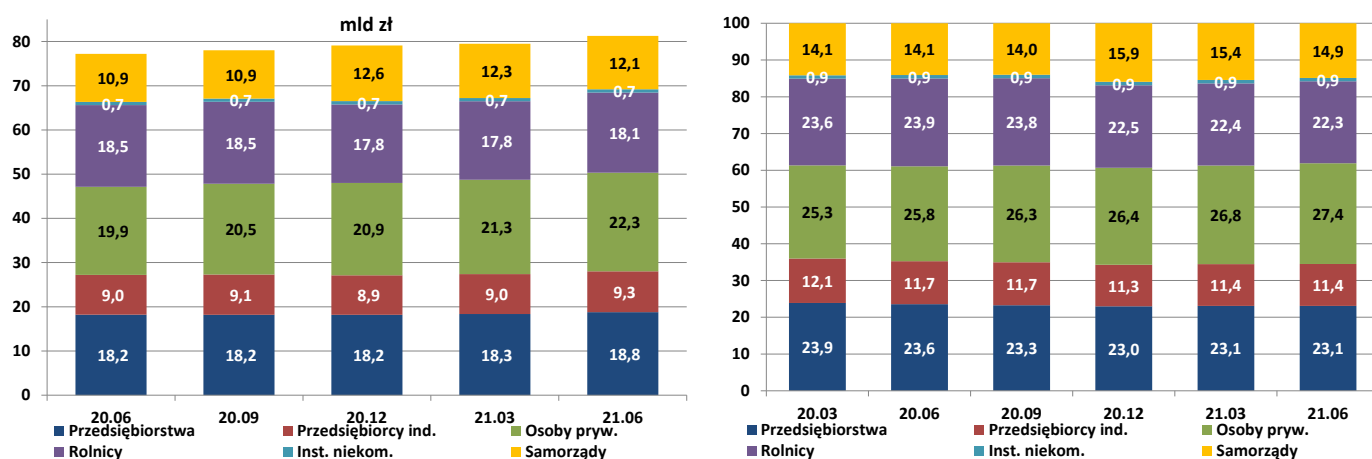
Wykres 3.2 Banki spółdzielcze – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego

Kredyty mieszkaniowe stanowią 69,4% kredytów dla osób prywatnych. Ich saldo wynosiło na koniec czerwca 2021 r. 15,5 mld zł (22,4% kredytów dla sektora niefinansowego), z czego 9,0 mln zł było denominowane w walutach obcych (w tym CHF 178,7 tys. zł).

Warto zwrócić uwagę na zwiększenie zainteresowania kredytami ze strony przedsiębiorstw (97,6% kredytów dla tej grupy to kredyty dla MŚP) i przedsiębiorców indywidualnych w I półroczu 2021 r.

Wykres 3.3 Banki spółdzielcze – saldo (mld zł) i struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego (%)

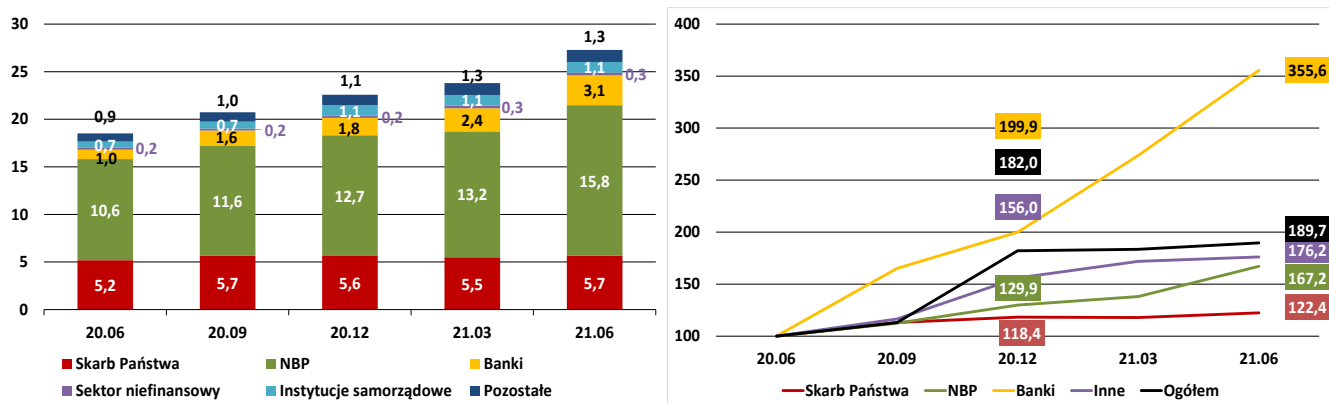

3.2 Instrumenty dłużne

Instrumenty dłużne w bankach spółdzielczych (również w bankach zrzeszających) – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności. Niemniej na ich poziom w relacji do aktywów wyraźny wpływ ma również popyt na kredyt w terenie działania zrzeszonych banków spółdzielczych. Banki spółdzielcze w IPS BPS posiadają kilkakrotnie więcej instrumentów dłużnych – w relacji do aktywów – niż banki spółdzielcze w IPS SGB. Banki spółdzielcze w IPS SGB zabezpieczają

swoją płynność głównie lokatami w banku zrzeszającym. W tym kontekście trzeba zwrócić uwagę na silny spadek depozytów banków w bankach zrzeszających: zostały one częściowo zastąpione instrumentami dłużnymi (por. pkt 4.4, str. 18).

Wykres 3.4 Banki spółdzielcze – udział w aktywach instrumentów dłużnych oraz ich dynamika, 2020.06 =100

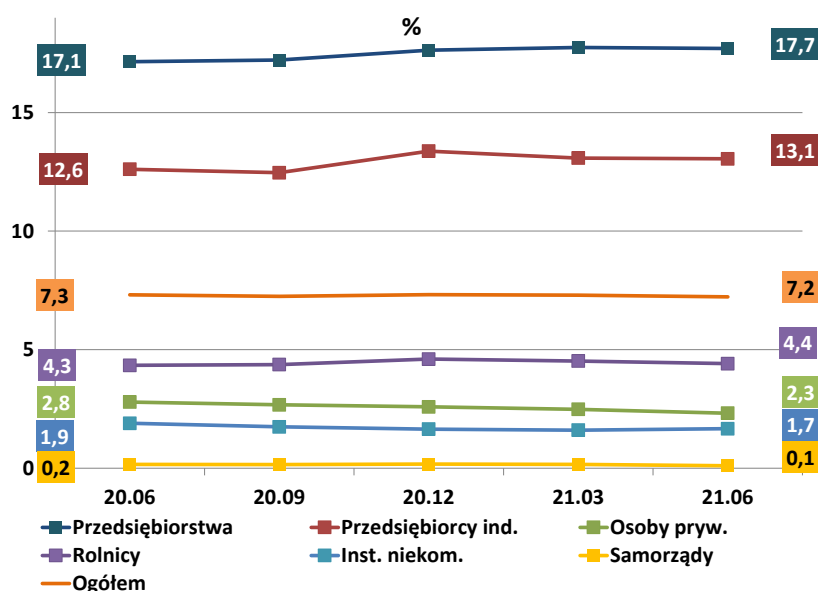

3.3 Jakość należności od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego

Jakość należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego w stosunku do czerwca 2020 r. poprawiła się o 0,1 pp i wyniosła 7,2%.

Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego nie zmienił się w tym samym okresie i wyniósł 8,5%.

Wykres 3.5 Banki spółdzielcze – udział należności zagrożonych w należnościach sektora niefinansowego i samorządowego – według podmiotów (%)

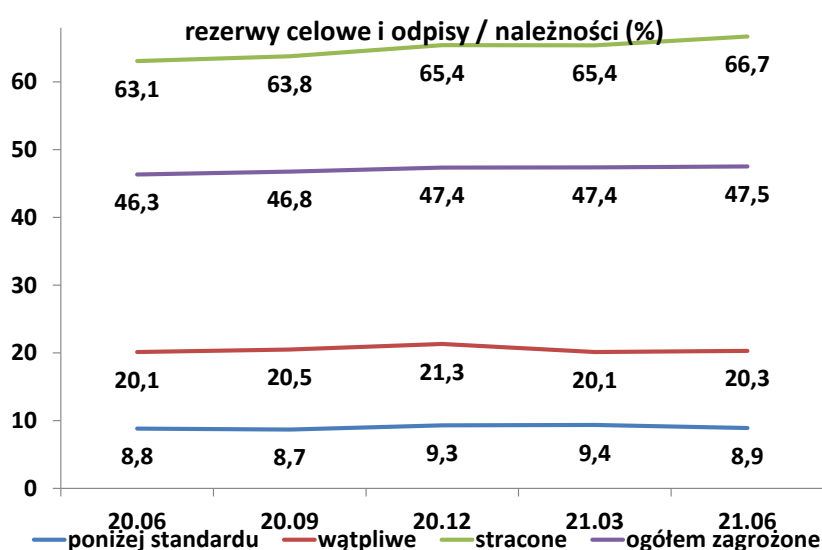
Utrzymuje się dobra jakość należności od osób prywatnych, w tej grupie klientów należy zasygnalizować dobrą jakość kredytów mieszkaniowych, w których udział należności zagrożonych

wyniósł w czerwcu 2021 r. 2,0%, zaś w czerwcu 2020 r. 1,3%. Należy jednak zauważyć, że jest to portfel o wysokiej dynamice wzrostu.

3.3.1 Rezerwy celowe oraz odpisy na należności zagrożone

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, spowodowało istotne zwiększenie poziomu wyrezerwowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego, począwszy od grudnia 2017 r. Wynikiem rozporządzenia było zwiększenie podstawy tworzenia rezerw celowych o odsetki zastrzeżone, a w konsekwencji utworzenie odpisów aktualizujących na te odsetki, czego do tej pory banki stosujące zasady PSR nie robiły. Powyższa zmiana wpłynęła także korzystnie na wyniki banków spółdzielczych, gdyż odsetki zastrzeżone nie stanowiły przychodu banku a obecnie są zaliczane do przychodów odsetkowych. Stosowny odpis na te odsetki jest tworzony zgodnie z przepisami powyższego rozporządzenia w odpowiednim procencie w zależności od grupy ryzyka danej należności. Zauważyć należy, że część banków spółdzielczych nadal tworzy ww. odpisy w kwocie odpowiadającej 100% naliczonych odsetek. W tych przypadkach ww. zmiana nie miała wpływu na wyniki tych banków. Niezależnie od powyższych zmian wskazać należy, że średni poziom wyrezerwowania w sektorze stale rośnie.

Wykres 3.6 Banki spółdzielcze – relacja rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących do należności od sektora niefinansowego wg kategorii ryzyka

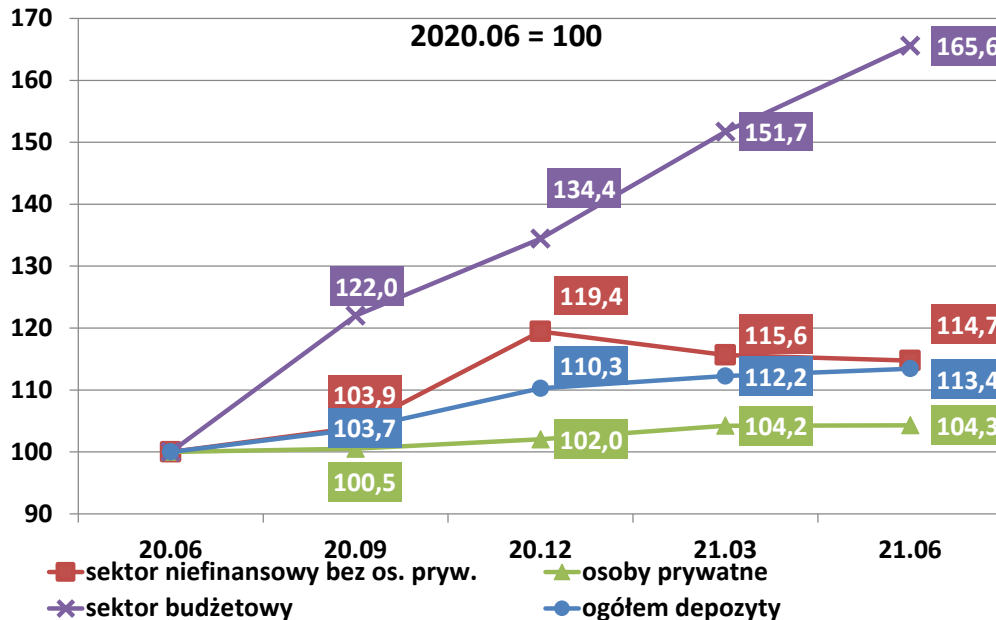
Należy w tym miejscu wspomnieć, że KNF wystąpiła – w 2020 r. – do Ministerstwa Finansów o zmianę rozporządzenia w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków w sprawie przedłużenia terminów możliwości obniżania podstawy tworzenia rezerw celowych o stosowane zabezpieczenia. Spowodowane jest to długotrwałymi postępowaniami sądowymi w przypadku niespłaconych należności, co powoduje przekroczenia tych terminów i – w konsekwencji – konieczność utworzenia przez banki rezerw celowych równych należnościom pozostałym do spłacenia, co oznacza zmniejszenie wyników banków, a w wielu przypadkach straty.

Konieczne zmiany zostały dokonane w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 kwietnia 2020 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

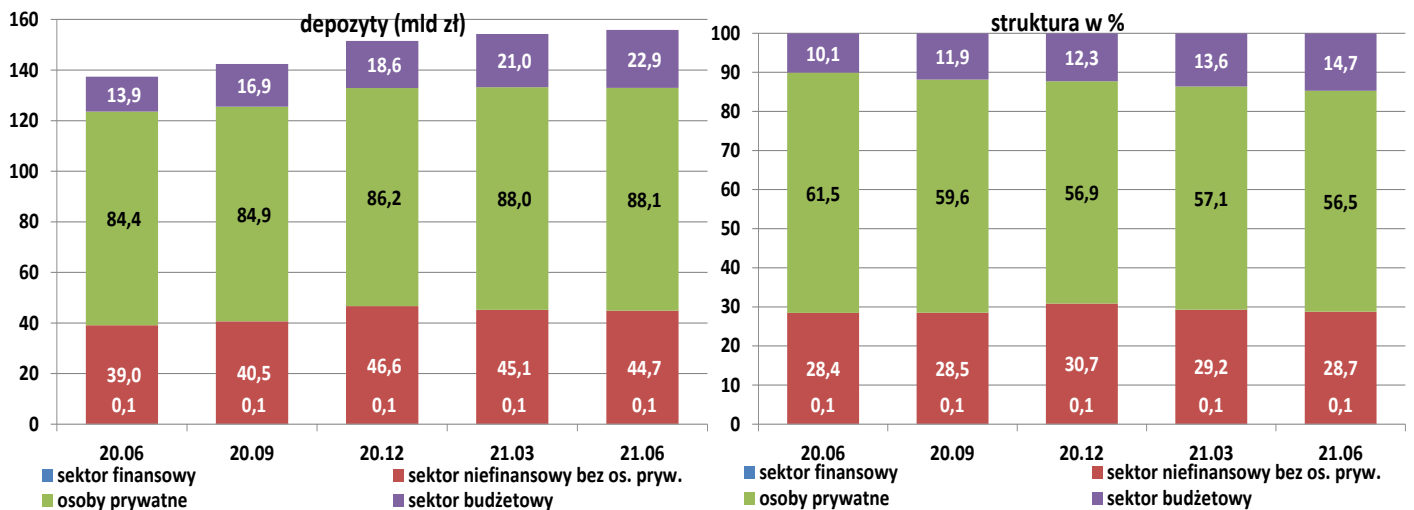
3.4 Depozyty banków spółdzielczych

Depozyty w bankach spółdzielczych wzrosły w stosunku do czerwca 2020 r. o 13,4% (w sektorze bankowym o 6,8%), do 155,9 mld zł.

Wykres 3.7 Banki spółdzielcze – dynamika depozytów

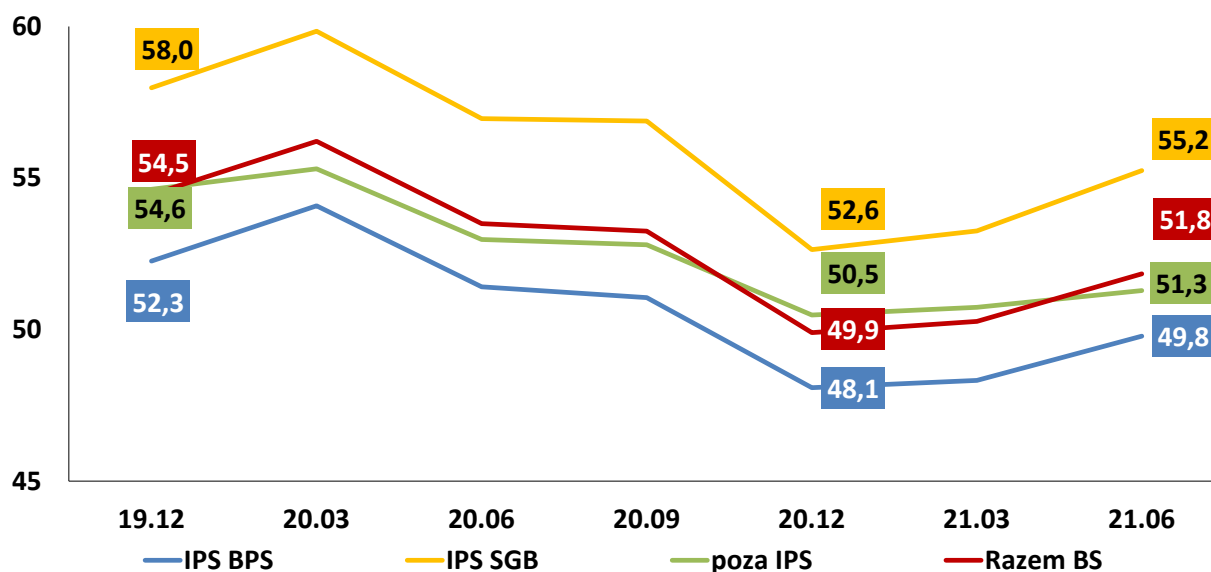
Wykres 3.8 Banki spółdzielcze – wartość i struktura depozytów

W stosunku do czerwca 2020 r. depozyty bieżące sektora niefinansowego i samorządowego wzrosły o 28,8% (do 110,7 mld zł), zaś terminowe zmniejszyły się o 12,2% (do 45,2 mld zł; czyli rośnie preferencja dla nie tyle płynności, ile dostępności).

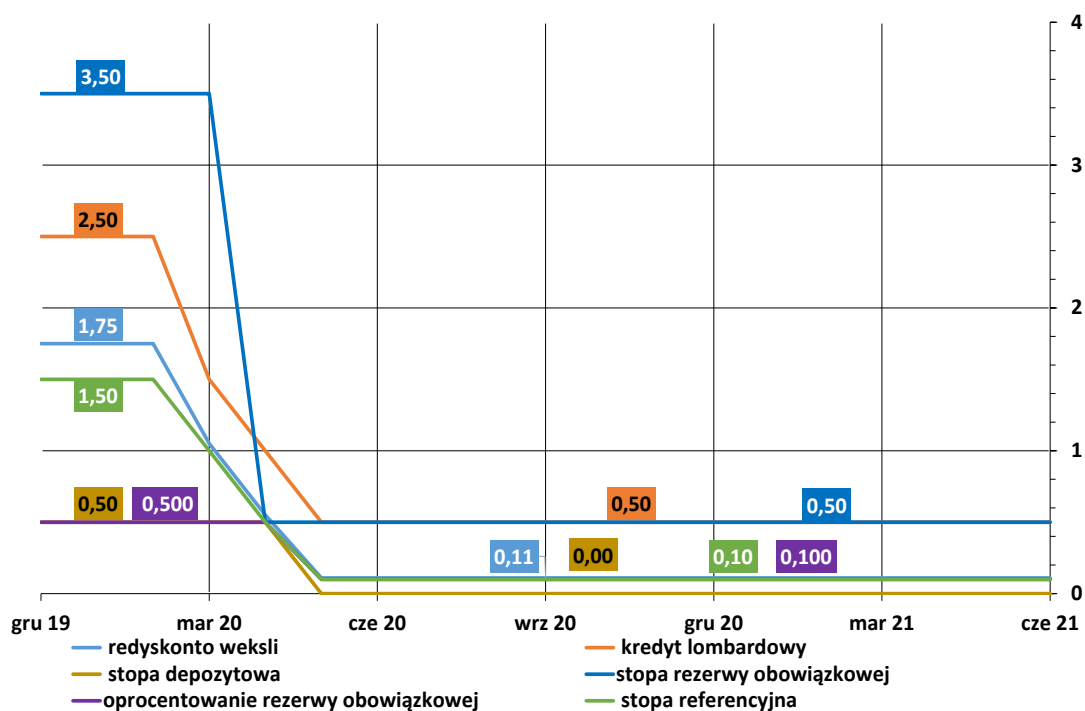
Konsekwencją dużego przyrostu depozytów jest duża nadwyżka depozytów sektora niefinansowego nad kredytami dla tego sektora.

Wykres 3.9 Banki spółdzielcze – relacja kredytów dla sektora niefinansowego do depozytów tego sektora (%)

Nadwyżka depozytów nad kredytami jest lokowana w instrumentach dłużnych bankach zrzeszających oraz, w coraz mniejszym stopniu w bankach zrzeszających.

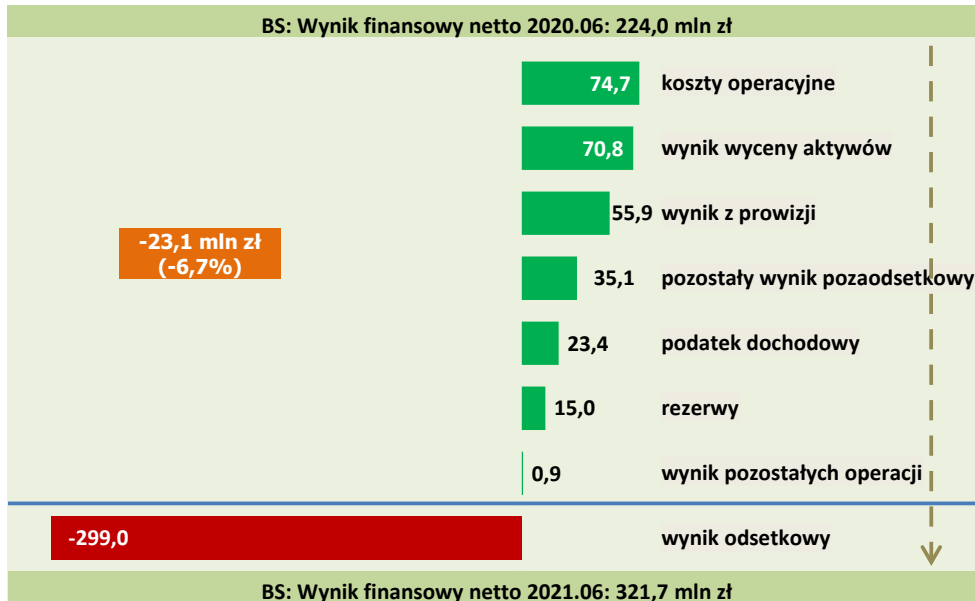
Wykres 3.10 Stopy procentowe NBP w okresie grudzień 2019 r. – czerwiec 2021 r.

3.5 Wyniki finansowe i efektywność

Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zmniejszył się w stosunku do czerwca 2020 r. o 6,7% (do 321,7 mln zł). Stratę netto w łącznej kwocie 19,2 mln zł poniosły 22 banki.

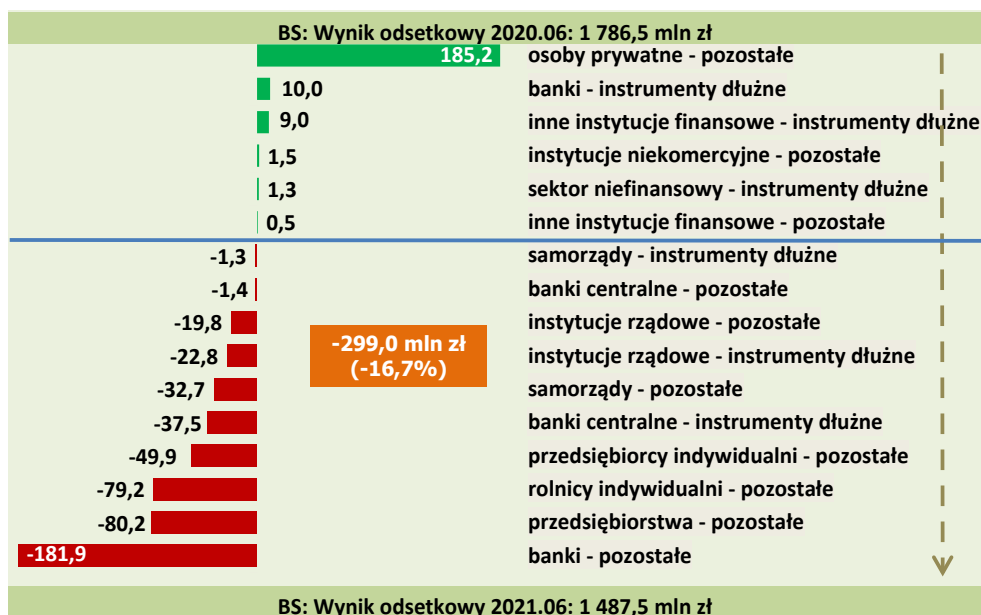
Wykres 3.11 Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian składników rachunku wyników

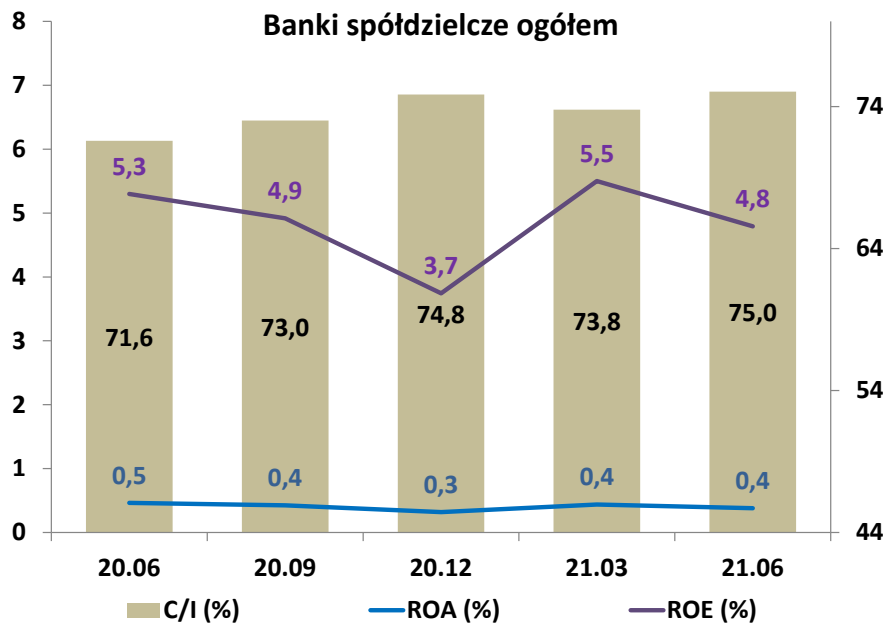
Spadek wyniku odsetkowego jest spowodowany stabilizacją poziomu należności od sektora niefinansowego przy jednocześnie rosnącym poziomie depozytów tego sektora oraz spadkiem stóp procentowych NBP i banków zrzeszających.

Zwraca uwagę zmniejszenie kosztów operacyjnych w czerwcu 2021 r. w stosunku do czerwca 2020 r. o 74,7 mln zł. Wspomniane w pkt 2.3 zmniejszenie zatrudnienia spowodowało zmniejszenie kosztów pracowniczych o 29,5 mln zł. Zmniejszyły się również koszty ogólnego zarządu o 40,0 mln zł, w tym wpłaty na rzecz BFG o 26,3 mln zł oraz inne koszty o 14,5 mln zł.

Wykres 3.12 Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian wyniku odsetkowego – według podmiotów

Wykres 3.13 ROA, ROE oraz C/I banków spółdzielczych

4 Banki zrzeszające

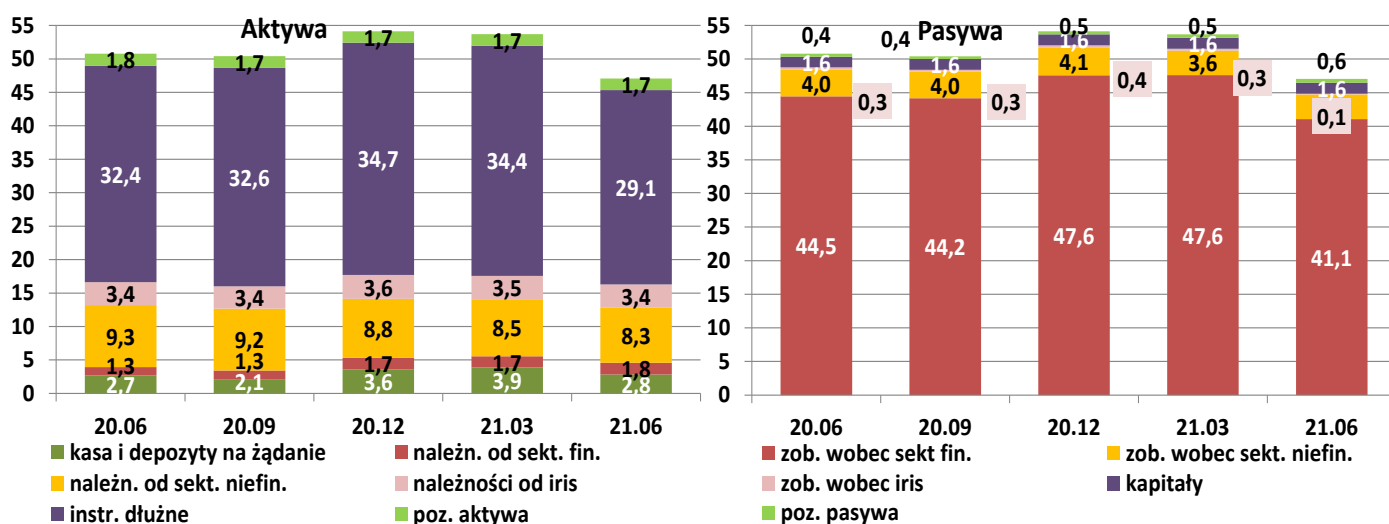
Suma bilansowa banków zrzeszających zmniejszyła się od czerwca 2020 r. o 7,3% (o 3,7 mld zł, do 47,1 mld zł).

Główne zmiany po stronie pasywów to zmniejszenie zobowiązań wobec sektora finansowego o 3,4 mld zł, zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 0,3 mld zł oraz zwiększenie kapitałów o 0,1 mld zł.

Spośród zmian w aktywach banków zrzeszających wskazać należy:

- zwiększenie należności od sektora finansowego o 0,5 mld zł;
- zwiększenie środków w kasie i depozytów na żądanie o 0,1 mld zł.
- zmniejszenie należności od sektora niefinansowego o 1,0 mld zł;
- zmniejszenie instrumentów dłużnych o 3,3 mld zł.

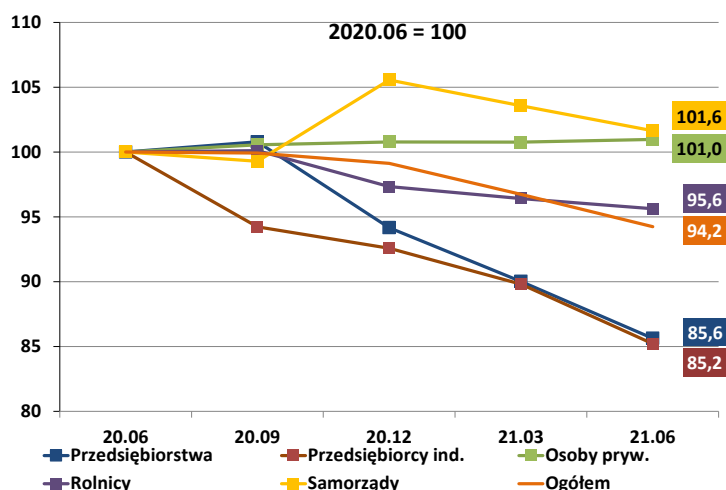
Wykres 4.1 Aktywa i pasywa banków zrzeszających (mld zł)

4.1 Kredyty i inne należności brutto od sektora niefinansowego i samorządowego

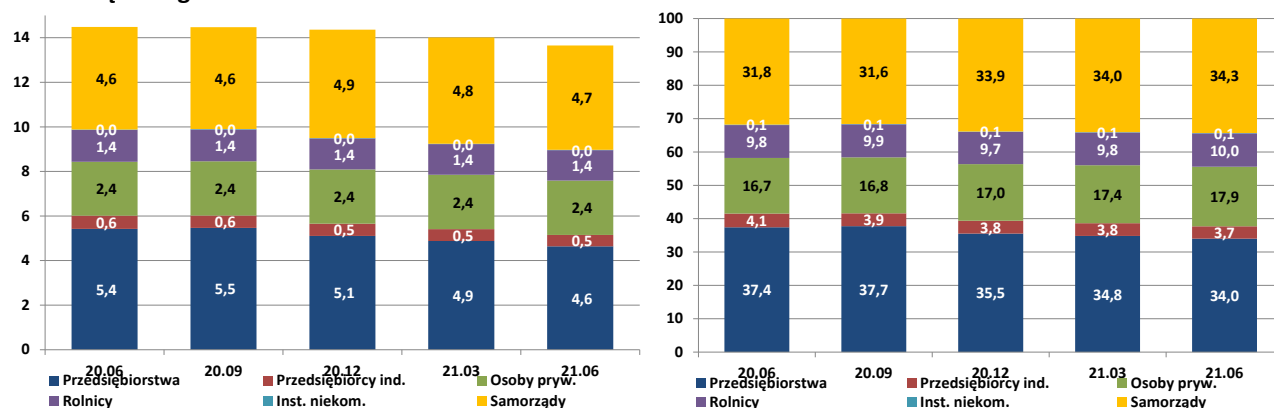
Należności brutto banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do czerwca 2020 r. o 5,8% i wyniosły 13,7 mld zł, zaś w przypadku samego sektora niefinansowego zmniejszyły się o 9,2%, do 9,0 mld zł.

Wykres 4.2 Banki zrzeszające – dynamika należności od sektora niefinansowego i samorządowego wg podmiotów

W przypadku należności od sektora niefinansowego, podobnie jak w bankach spółdzielczych, najszybciej rosną należności od samorządów i osób prywatnych.

Wykres 4.3 Banki zrzeszające – saldo (mld zł) i struktura (%) kredytów dla sektorów niefinansowego i samorządowego

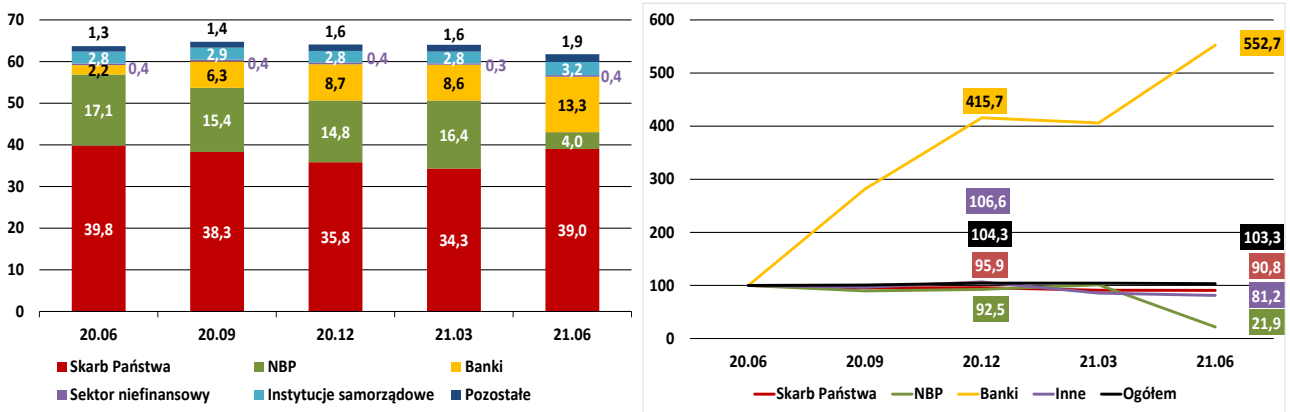

4.2 Instrumenty dłużne

Zmiany dwóch podstawowych składników bilansów banków zrzeszających (tzn. instrumentów dłużnych i kapitałowych oraz zobowiązań wobec sektora finansowego, czyli głównie wobec banków zrzeszonych) są ze sobą ściśle powiązane.

Instrumenty dłużne w bankach zrzeszających – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności dla nich samych oraz banków spółdzielczych zrzeszonych.

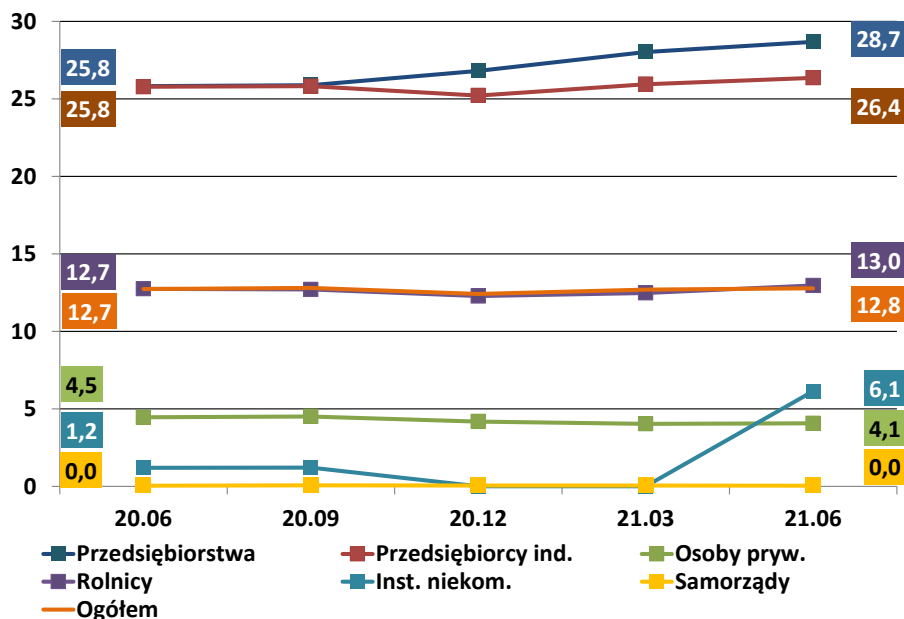
Wykres 4.4 Banki zrzeszające – dynamika oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych

4.3 Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego

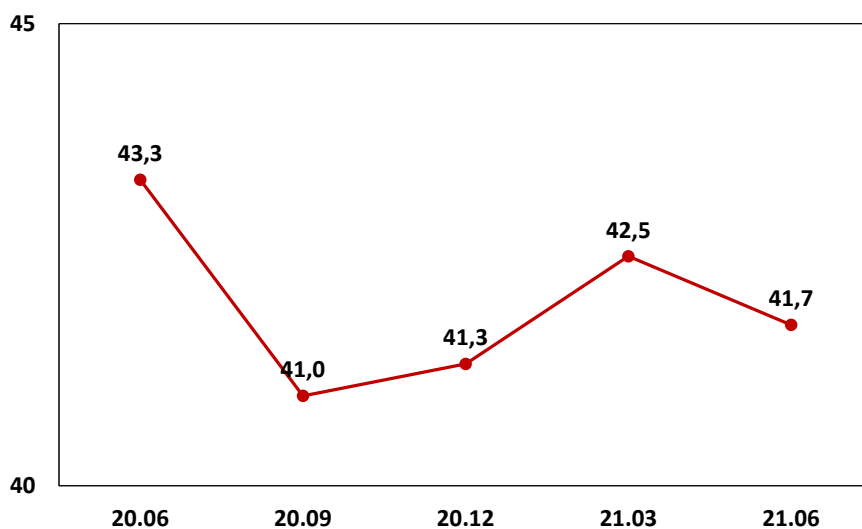
Należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego odznaczają się dużo gorszą jakością niż banków spółdzielczych.

Wykres 4.5 Banki zrzeszające – udział należności ze stwierdzoną utratą wartości w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego – według grup podmiotów (%)

Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego oraz samorządów zmieniła się w niewielkim stopniu począwszy od czerwca 2020 r. Należy jednak zaszykalizować jej pogorszenie w przypadku przedsiębiorstw i przedsiębiorców indywidualnych.

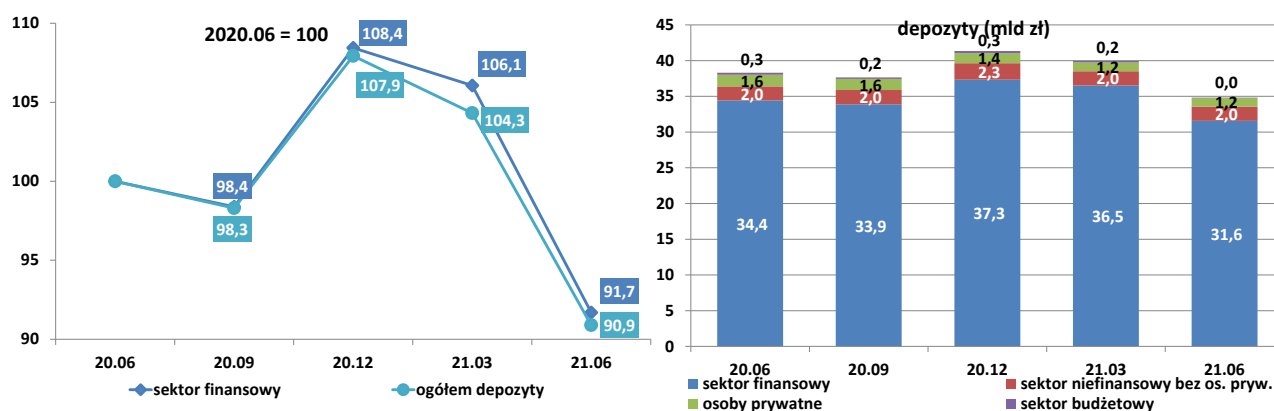
Wykres 4.6 Poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego ze stwierdzoną utratą wartości w bankach zrzeszających (%)

4.4 Źródła finansowania działalności – depozyty banków zrzeszających

Depozyty w bankach zrzeszających zmniejszyły się w stosunku do czerwca 2020 r. o 9,1% (tj. o 3,5 mld zł, do 34,8 mld zł). Są one silnie skorelowane z depozytami składanymi przez banki zrzeszone.

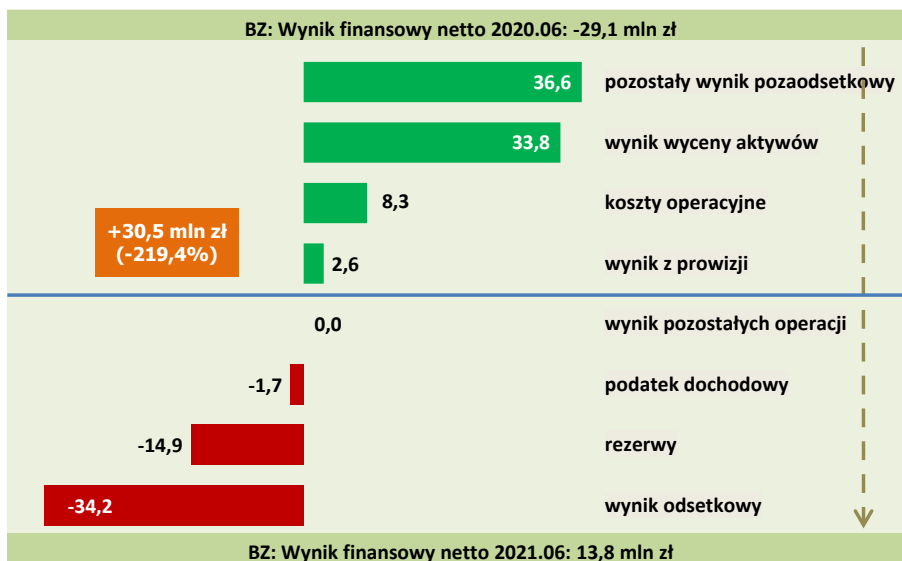
Wykres 4.7 Banki zrzeszające – depozyty oraz ich dynamika

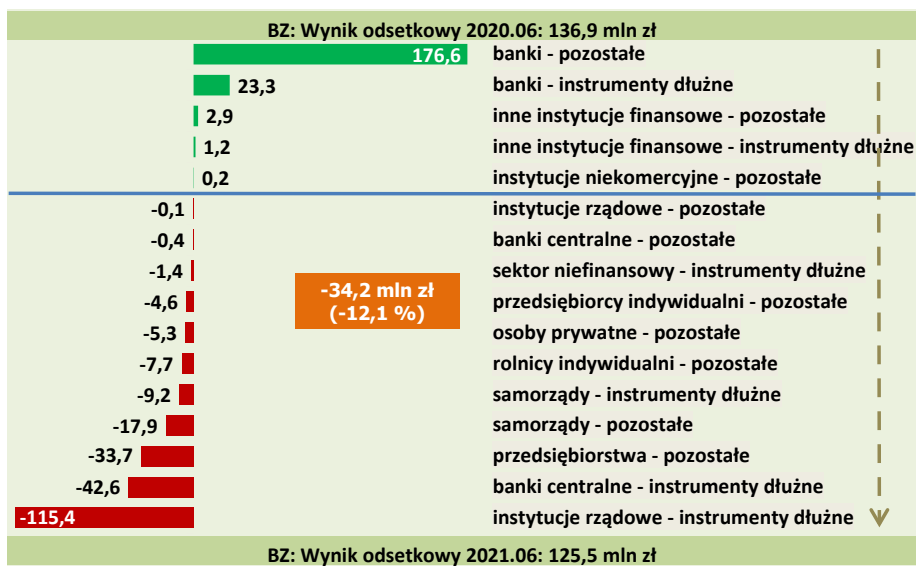
4.5 Wyniki finansowe i efektywność banków zrzeszających

Banki zrzeszające na koniec czerwca 2021 r. wykazały łącznie zysk netto w kwocie 16,6 mln zł tj. o 30,5 mln zł więcej niż w czerwcu 2020 r.

Wykres 4.8 Banki zrzeszające – rozliczenie zmian składników rachunku wyników

Wykres 4.9 Banki zrzeszające – rozliczenie zmian składników wyniku odsetkowego – według podmiotów

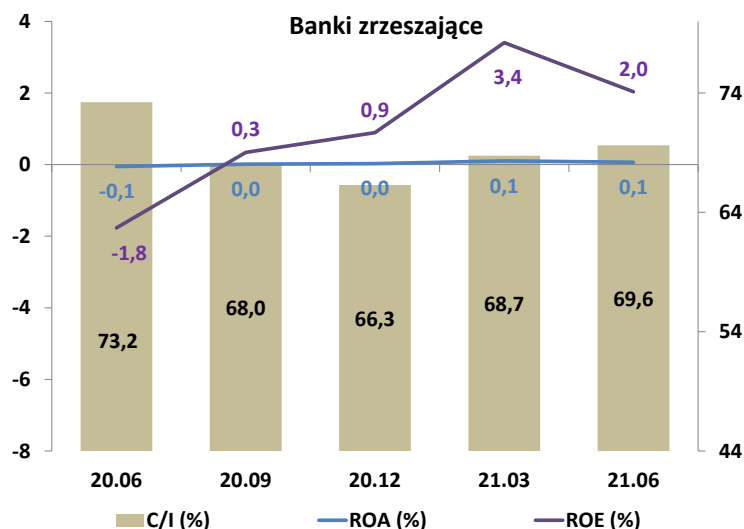

SGB-Bank SA przejął z dniem 1 maja 2020 r., w ramach przymusowej restrukturyzacji, Bank Spółdzielczy w Przemkowie. Wydatnej pomocy w tej operacji udzielił IPS SGB, co pozwoliło bankowi przejmującemu na uniknięcie straty w związku z transakcją przejęcia.

4.6 Efektywność

Wskaźniki efektywnościowe wskazują na powolną poprawę efektywności banków zrzeszających w okresie od 2020.06 do 2021.06.

Wykres 4.10 Banki zrzeszające – ROA i ROE netto oraz C/I

5 Sytuacja płynnościowa – normy LCR

Od 1 października 2015 r. obowiązuje Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie CRR w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych. Rozporządzenie delegowane wskazuje, że instytucje kredytowe zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie 100% od dnia 01.01.2018 r.

Bank, który nie spełnia wymogów w zakresie LCR, zobowiązany jest powiadomić o tym właściwe organy i przedstawić tym organom plan szybkiego przywrócenia zgodności z normą, a także codziennie – na koniec każdego dnia roboczego – przekazywać informacje na temat poziomu wskaźnika i jego składowych.

Norma LCR została określona w rozporządzeniu CRR i wprowadzona do polskiego prawa art. 94 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

Banki uczestniczące w IPS mogą – na podstawie art. 8 CRR oraz po uzyskaniu indywidualnych zgód KNF – stosować wskaźnik zagregowany dla całej grupy. Banki te na koniec czerwca 2021 r. spełniały normę LCR lub korzystały ze wskaźnika zagregowanego dla całego IPS.

Wszystkie banki spółdzielcze działające poza IPS spełniały indywidualną normę płynności określoną w rozporządzeniu CRR.

6 Fundusze własne

Fundusze własne banków spółdzielczych w stosunku do czerwca 2020 r. wzrosły o 5,9% do 13,5 mld zł. łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wyniósł w czerwcu 2020 r. 18,4%, zaś w czerwcu 2021 r. 19,1%, natomiast współczynnik Tier I odpowiednio 17,7 i 18,6%.

Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadało w czerwcu 2021 r. 197 banków wobec 200 w czerwcu 2020 r. Głównym powodem zmniejszenia liczby tych banków jest zmiana kursu EUR/PLN. W ciągu 2020 r. – zgodnie z ustawą o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających – stosowany był kurs 4,2585 z ostatniego dnia 2019 r., natomiast w 2021 r. jest i będzie stosowany do końca roku kurs z ostatniego dnia 2020 r. wynoszący 4,6148.

Tabl. 6.1 Rozkład liczby banków spółdzielczych według przedziałów łącznego współczynnika kapitałowego

- 8% TCR wg CRR - 13,5% TCR ze wszystkimi buforami - 10,5% TCR ze wszystkimi buforami obowiązującymi od 19 marca 2020 r.	Liczba banków 2020.06	Liczba banków 2021.06
TCR <8%	1	1
8% ≤ TCR < 10,5%	0	1
10,5% ≤ TCR < 13,5%	13	11
TCR ≥ 13,5%	519	510
Razem	533	523

Fundusze własne banków zrzeszających na koniec czerwca 2021 r. były wyższe o 5,9% niż w czerwcu 2020 r. i wyniosły 2,1 mld zł. Kapitał Tier I stanowił 73,7% funduszy własnych (70,6% w czerwcu 2020 r.).

Dane liczbowe

Szczegółowe dane liczbowe sektora banków spółdzielczych (łącznie z bankami usuniętymi z niniejszej analizy) dostępne są na stronie Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego:

https://www.knf.gov.pl/publikacje_i_opracowania w zakładce dane statystyczne.

Opracowano w Zespole Metodyk i Analiz Departamentu Bankowości Spółdzielczej.